

PREDSTAVITEV IN OCENA POGOJEV ZA HRAMBO ARHIVSKEGA GRADIVA V DVEH SKLADIŠČIH ARHIVA RS NA DUNAJSKI CESTI 48 V LJUBLJANI - NA PETROLU

Gašper Šmid*

UDK: 7.025:930.253(497.4Ljubljana)

Gašper Šmid: Predstavitev in ocena pogojev za hrambo arhivskega gradiva v dveh skladiščih Arhiva RS na Dunajski cesti 48 v Ljubljani - na Petrolu. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Zbornik referatov z dopolnilnega izobraževanja, Maribor 7/2008, str. 297-306.

Izvirnik v slovenščini, izvleček v slovenščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Arhivsko gradivo na različnih nosilcih zapisov je neizogibno podvrženo procesom staranja in počasnega propadanja, na kar vplivajo njihova materialna sestava in pogoji, v katerih se ti nosilci zapisov hranijo. Med dejavnike, ki najbolj ogrožajo arhivsko gradivo, prištevamo: neposredno fizično silo, krajo in vandalizem, ogenj, vodo, biološke škodljivce, onesnaženost ozračja, nepravilno osvetlitev in razna sevanja, neustrezno temperaturo in relativno vlago. Možen dejavnik tveganja za izgubo arhivskega gradiva je tudi neustrezna tehnična in strokovna obdelava.

UDC: 7.025:930.253(497.4Ljubljana)

Gašper Šmid: Presentation and Assessment of Archival Material Storage Conditions in Depots of the Archive of the Republic of Slovenia on Dunajska Street in Ljubljana. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 7/2008, pp. 297-306.

Original in Slovenian, abstract in Slovenian and English, summary in English.

Archival material on various carriers of data is inevitably a subject to the processes of aging and slow decay. These processes are influenced by the carriers' material structure and especially by the conditions under which they are kept. Among the factors, which are the most dangerous for archival material are: direct physical force, theft and vandalism, fire, water, pest, polluted atmosphere, wrong lighting and various radiations, unsuitable temperature and relative humidity. Another possible risk factor for loosing archival material is also unsuitable technical and professional treatment.

Ključne besede: arhiv RS, arhivska skladišča, arhivsko gradivo, pogoji hranjenja, uporaba, dejavniki tveganja.

Projekt o stanju slovenskih arhivskih skladišč je v letu 2007 predlagalo Arhivsko društvo Slovenije. Njegova člana iz Arhiva RS sva že v prispevku na 23. zborovanju Arhivskega društva Slovenije, oktobra 2007 v Velenju, predstavila stanje v dveh skladiščih. Skupaj s cenjeno kolegico, višjo svetovalko - arhivistko Olgo Pivk, sva takrat ocenila pogoje v skladiščih Arhiva RS ob Rožni ulici in na Cankarjevi cesti 5 v Ljubljani, s predlogi za boljšo hrambo arhivskega gradiva.¹ Ker pa ima Arhiv RS še »neanalizirane« skladiščne prostore, sem bil določen, da naj izdelam še oceno za dve skladišči na Petrolu (na Dunajski cesti 48) v Ljubljani.

* *Mag. Gašper Šmid, višji svetovalec - arhivist, Arhiv Republike Slovenije, Zvezdarska 1, 1000 Ljubljana.*

¹ *Olga Pivk in Gašper Šmid, Ocena stanja nekaterih skladišč Arhiva Republike Slovenije in predlogi za boljšo hrambo arhivskega gradiva, Zbornik 23. zborovanja Arhivskega društva Slovenije Velenje 2007, str. 45 do 59.*

Po podatkih iz 31. 12. 2006 ima Arhiv Republike Slovenije v Zvezdarski ulici 1 2561 m² skladiščnih prostorov, na drugih lokacijah pa je imel arhiv do leta 2007 1991 m², vendar pa se gradivo počasi seli v skladišča v nekdanji domobranski kasarni na Roški cesti v Ljubljani, ki pa v tej izmeri še niso upoštevani. Skladiščni prostori na Petrolu so v stavbi, ki jo nekateri enostavno poznajo kot »Kocko«. Zgrajena je bila okrog leta 1980 in je locirana na samem robu centra mesta Ljubljane.

Stoji nasproti Petrolove stolpnice in hkrati nasproti nekdanje veleblagovnice Astra, na sredi ploščadi pred »Plavo laguno«, ob križišču Linhartove in Dunajske ceste za Bežigradom, ob vpadnici in notranjem mestnem obroču, skratka ob dveh zelo prometnih cestah. Stavba stoji na prodnatem terenu, zgrajena je bila že po »skopskem potresu«, torej naj bi bila protipotresno varna. Skladišče pa se nahaja v drugi kleti poslovne stavbe, ki jo imajo v glavnem v najemu vladne službe.

Po Poročilu o delu javnih arhivov v letu 2006² in Poročilu o delu cerkvenih arhivov v letu 2006 obsega 533 m², po podatkih, ki so že bili objavljeni,³ pa naj bi skladišča na tej lokaciji obsegala 436 m². Po preverjanju in pregledu tlorisa kleti idejnega načrta poslovnega objekta⁴ sem ugotovil, da so posamezni prostori označeni z velikimi črkami in z v legendi navedeno površino.

V bistvu gre za tri večje prostore z betonskimi in dva prostora s še dodatno pregrajenimi lesenimi montažnimi stenami,⁵ in sicer prostori B 326,27 m², C 41,67 m², D 31,09 m², F 19,90 m², G 11,19 m² in prostor H 37,55 m². Arhiv RS je na podlagi sklepa vlade⁶ z najemno pogodbo⁷ dobil v uporabo od Petrola, Slovenske naftne družbe d. d., 532,93 m² površine. Seštel sem površine posameznih prostorov in ugotovil, da ima Arhiv RS na Petrolu najetih 467,67 m² skladiščnih prostorov. Z aneksom k najemni pogodbi⁸ pa sta bila Ministrstvu za okolje in prostor, ki tudi domuje v višjih nadstropjih te stavbe, odstopljena prostora G in F, v skupni izmeri 31,09 m² tako, da ima danes Arhiv RS na Petrolu v najemu prostore B, C, D in H, kar je 436,58 m².

Predmet te analize so skladiščni prostori, ki jih še imamo v najemu: skladiščna prostora C in D (72,76 m²) in še H (37,55 m²), v skupni izmeri 110,31 m² skladiščnih prostorov. Pogoji v prostorih F in G (v skupni izmeri 31,09 m²) so identični, delno pa izstopa le prostor B.⁹

² Poročilo o delu javnih arhivov v letu 2006 in Poročilo o delu cerkvenih arhivov v letu 2006, Obvestila XXIII, št. 2, Ljubljana 2007, str. 17.

³ Olga Pivk in Gašper Šmid, Ocena stanja nekaterih skladišč Arhiva Republike Slovenije in predlogi za boljše hrambo arhivskega gradiva, Zbornik 23. zborovanja Arhivskega društva Slovenije, Velenje 2007, str. 46.

⁴ Izdelan je bil ob prenovi objekta, januar 1997, avtor je Franci Erjavec s sodelavci.

⁵ Za en prostor lahko štejem prostora C in D, drugi skupen pa prostore označene z F, G in H.

⁶ Sklep vlade 30. seje št. 465-122/97 z dne 2. 10. 1997.

⁷ Najemna pogodba št. 53/97 z dne 27. 8. 1997.

⁸ Z dne 24. 5. 2004.

⁹ Pogoje v prostoru B, v največjem skladišču, bo v svoji analizi predstavila ga. Darinka Drnovšek.

OCENA DEJAVNIKOV TVEGANJA V SKLADIŠČNIH PROSTORIH ARHIVA RS NA PETROLU, DUNAJSKA CESTA 48

Primernost skladišč za hrambo gradiva na Petrolu sem poskušal oceniti po metodologiji S. Michalskega in R. Wallerja tako, da sem, zaradi časovne omejitve referata na tem mestu, upošteval samo najbolj izstopajoče dejavnike tveganja in izstopajoče nevarnosti, ki ogrožajo gradivo.¹⁰ Najbolj izstopajoči dejavniki tveganja v tem skladišču so:

4. VODA

4.2. VDOR PODTALNICE

Pogostost: Nikoli zabeleženo.

Scenarij: Dolgotrajno deževje bi lahko povzročilo zlivanje meteorne vode skozi vrata v klet. Do vdora vode bi lahko prišlo tudi iz zaklonišča, v prostoru C so prezračevalne line zaklonišča, v prostoru D pa vrata, vhod v zaklonišče.

Škoda: Voda namoči gradivo, ki leži po tleh, ki ni v škatlah ali ni dovolj visoko na policah, odvisno od višine vode. V najbolj skrajnem primeru bi bilo celotno skladišče pod vodo.

Kaj moramo vedeti: Kako dobro so izolirane stene in tla? Lahko voda vdre od zunaj (skozi stene, odprtine v njih, skozi prezračevalne jaške)? Je odtok meteorne vode vzdrževan? Je voda že kdaj vdrla v skladišče? Kakšen je razpored gradiva, ki ga je potrebno reševati?

Del gradiva, ki je ogrožen: Gradivo, ki je na tleh, na nižjih policah in ki ni v škatlah.

Olajševalne okoliščine: Večina gradiva je v škatlah in na policah. Voda do sedaj še ni vdrla v klet. Tudi najemodajalec ima v drugi kleti svoje prostore in bi sprožil reševalno akcijo.

Potencirajoče okoliščine: V primeru vdora podtalnice oz. meteorne vode arhiv nima izoblikovanega načrta za odziv. Dogodek bi verjetno precej pozno opazili, ker osebje hodi tja samo po potrebi.

4.3. POČENE VODOVODNE CEVI, CEVI CENTRALNE KURJAVE, CEVI S SANITARNO VODO IN FEKALIJAMI

Pogostost: Redko, že zabeleženo v času najema v sosednjem prostoru¹¹ in tudi na zidovih so videni »poplavni« madeži.

Scenarij: Zaradi dotrajanosti lahko počijo cevi vodovoda, toplovoda, centralne kurjave ali kanalizacije, ki tečejo skozi skladišče. Pri tem se poškoduje gradivo na tleh oz. tisto, ki je najbliže izvoru. Do vdora vode bi lahko prišlo tudi iz zaklonišča, v prostoru C so prezračevalne line zaklonišča, v prostoru D pa vrata, vhod v zaklonišče. Ker bi se poškodba ugotovila šele čez čas (ob pripravi gradiva za stranke ali ko bi npr.

¹⁰ Po zagotovitvi predsednice Arhivskega društva Slovenije bi naj bili vsi prispevki v celoti objavljeni v posebni publikaciji.

¹¹ Uradni zaznamek v spisu z dne 3. 11. 2005, da v vodovodnem sistemu izginja voda, in Uradni zaznamek z dne 23. 9. 2002, ko je bil v sosednjem prostoru (B) izliv fekalij.

poplavilo hodnik oz. bi prišlo do kratkega stika v električni napeljavi), bi bila lahko poškodovana večina gradiva.

Škoda: Voda bi poškodovala gradivo, če bi tekla direktno nanj, in gradivo, ki se nahaja na tleh ali na policah. Zaradi dolgotrajnega namakanja bi prišlo do povišanja relativne vlage in posledično do razvoja plesni. Pri navlaženem gradivu bi prišlo do izgube informacij ali celo do uničenja. Zaradi visoke relativne vlage bi se poškodovale oz. začele rjaveti kovinske police, poškodovala bi se tudi tehnična oprema.

Kaj moramo vedeti: V kakšnem stanju je vodovodna, toplovodna, centralna kurjava in kanalizacija, kdaj so bili ti vodi zadnjič pregledani in kakšne težave so že imeli s puščanjem cevi v preteklosti, kako so težave s puščanjem cevi reševali takrat?

Del gradiva, ki je ogrožen: Najbolj je ogroženo gradivo, ki se nahaja na tleh in blizu vira zamakanja. Povečana relativna vlaga bi ogrožala vse gradivo.

Olajševalne okoliščine: Cevi s sanitarno vodo imajo spodaj nameščena bakrena korita, ki naj bi vodila mogoče izlive samo v kot prostora. V primeru večjega izliva pa bi voda, s katerimikoli primesmi že, začela pod vrati teči na hodnik in najjemodajalec bi to opazil in zadevo saniral. Veliko gradiva je v tulcih, škatlah in v predačnikih, sčasoma pa se bo tudi to skladišče opustilo in gradivo se bo preselilo v skladišča na Roško ulico.

Potencirajoče okoliščine: Arhiv nima načrta za odziv v primeru takšne nevarnosti, kakšnega pa ima najjemodajalec, pa nismo seznanjeni. Napeljav je več vrst, cevi so že stare in v notranjosti prostora, ki je obiskovan samo občasno, vedno predstavljajo potencialno nevarnost.

8. NEUSTREZNA TEMPERATURA

8.1. PREVISOKA TEMPERATURA

Pogostost: Stalno.

Scenarij: Temperatura v skladišču je konstantno previsoka: 21,5 - 27°, v bližini cevi toplovoda in centralne kurjave, ki so napeljane skozi skladišča, pa še precej več.¹² V kombinaciji z nizko vlago pospešuje fizične poškodbe, izsušitev, krhkost določenih materialov (razni povoščeni papirji, pavsi, video zapisi ...).

Škoda: Arhivsko gradivo na papirju postaja krhko, se začne lomiti in bledeti. Škode, ki nastaja, kratkoročno ne registriramo. Procesi potekajo v samem gradivu in ko bo vidna, bo že malce kasno oz. prepozno.

Kaj moramo vedeti: Ali je gradivo hranjeno v primerni embalaži? Kakšni sta temperatura in RV v prostorih, kjer se hrani gradivo in kakšna so nihanja? Kakšni so merilci temperature in vlage in kje so merilna mesta?

Del gradiva, ki je ogrožen: Ogroženo je vso arhivsko gradivo, najbolj je izpostavljeno gradivo v bližini toplovodne in centralne napeljave in tisto, ki ni v škatlah. Med gradivom so tudi magnetoskopski trakovi, ki jim previsoka temperatura še bolj škoduje kot papirju.

¹² Nekaj podatkov sem poznal sam, nekaj pa jih je posredoval vodja skladiščne službe, Pavel B. Žakelj, za kar se mu na tem mestu najlepše zahvaljujem.

Olajševalne okoliščine: Večji del gradiva se hrani v ustrezni embalaži in tako je vsaj malo zaščiten pred previsoko temperaturo oziroma se ji počasneje prilagaja. Gradivo je zelo malo v uporabi in ni izpostavljeno prevelikim temperaturnim nihanjem in tudi relativna vlaga letno počasi niha, skoraj v običajnih mejah.

Potencirajoče okoliščine: Ker skladišče nima klimatske naprave, napeljan je sicer sistem za prezračevanje, ki pa ne deluje, je zračenje prostorov zgolj občasno z odpiranjem vrat takrat, ko kdo dela v skladišču, pa še to le na hodnik v drugi kleti. Temperatura se v skladiščih le občasno meri, vrednosti napišejo na papir in evidence se bolj ali manj uspešno hranijo, vendar je to tudi vse, kar naredijo.

9. NEUSTREZNA RELATIVNA VLAGA

9.1. PREVISOKA ALI PRENIZKA RELATIVNA VLAGA

Pogostost: Previsoka relativna vlaga v poletnem času in prenizka v kurilni sezoni.

Scenarij: Vsakodnevni vpliv prenizke oziroma previsoke relativne vlage povzroča poškodbe gradiva.

Škoda: Nizka RV v kombinaciji s previsoko temperaturo pospešuje izsušitev gradiva in s tem večjo krhkost, lomljenje - vendar kratkoročno ta škoda ni velika. Previsoka RV pa povzroča oksidacijo črnih in rjavenje kovinskih delov pri tehnični opremi ali pri samem gradivu. Previsoka vlaga povzroča tudi kemične reakcije pri kislem papirju in omogoča razvoj plesni.

Kaj moramo vedeti: Kakšna je relativna vlaga v skladišču, kjer se hrani gradivo? Ali lahko glede tega kaj ukrenemo? Ali se gradivo redno pregleduje? Ali se redno kontrolira vlaga? Ali so merilci umerjeni?

Del gradiva, ki je ogrožen: Najnižja vlaga je pozimi, v času kurilne sezone, in to ogroža celotno zbirko zlasti zato, ker je RV poleti že previsoka.

Olajševalne okoliščine: Večji del zbirke je v ustrezni tehnični opremi. V preteklosti so za izboljšanje razmer izolirali nekatere cevi, kar pa na stanje v skladišču očitno ni bistveno vplivalo, prineslo je le manjše energetske izgube najemodajalca.

Potencirajoče okoliščine: Vlaga je v zimskem času zaradi toplovodne napeljave konstantno prenizka in se giblje od 44-73 %.¹³ Odčitava se s klasičnim mehanskim merilcem vlage, ki pa v zadnjih letih ni bil umerjen, zato so dobljeni podatki predvidoma le približni. Pregledi gradiva niso redni oziroma so zgolj slučajni ob pripravi za uporabnike. Ni nekega načrta in ne volje, kako v teh prostorih uravnati primerno vlažnost in temperaturo.

Če te ocene dejavnikov tveganja označimo z * (** - močno ogroža, ** - zmerno ogroža, * - rahlo ogroža, 0 ne ogroža) se izoblikuje naslednja preglednica:

¹³ Glej opombo 14.

Preglednica dejavnikov tveganja v skladiščnih prostorih Arhiva RS na Petrolu

Dejavnik tveganja	Nevarnost	Objektivna ocena
neposredna fizična sila	zrušitev stavbe	0
	rokovanje z gradivom	**
kraja in vandalizem	tatovi od zunaj - mali tatovi	*
	kraje s strani zaposlenih	*
ogelj	kratek stik	*
voda	puščanje strehe	0
	vdor podtalnice	*
	počene vodovodne cevi, cevi centralne kurjave, cevi s sanitarno vodo in fekalijami	***
škodljivci	glodalci in mrčes ...	*
onesnaženost ozračja	izpušni plini in prašni delci	**
osvetlitev	notranja osvetlitev	0
	zunanja osvetlitev	*
neustrezna temperatura	previsoka temperatura	***
neustrezna relativna vlaga	previsoka ali prenizka relativna vlaga	***
izguba ali založitev	neznana lokacija gradiva, založitev	*

Že z bežnim pregledom tabele se izkaže, da so pogoji hranjenja arhivskega gradiva v teh dveh skladiščih slabi. Brez pretiravanja pri preštevanju zvezdic (*) sem ugotovil, da prevladujejo ocene s tremi zvezdicami (***) ali z dvema (**), kar pomeni, da je arhivsko gradivo močno oziroma zmerno ogroženo.

IN ŠE OCENA NEVARNOSTI, KI OGROŽAJO GRADIVO V SKLADIŠČNIH PROSTORIH ARHIVA RS NA PETROLU, DUNAJSKA CESTA 48

Ta del cene je izdelan po Michalskem, ki je upošteval: Kako hitro pride do poškodb? Kolikšen je delež poškodb na gradivu? Kolikšen del zbirke je prizadet? Kako pomembno je prizadeto gradivo? Ocena nevarnosti je označil s točkami od 3-0 (3 - močno ogroža, 2 - zmerno ogroža, 1- rahlo ogroža, 0 - ne ogroža).

Seštevek je vsota vseh ocen dejavnikov tveganja, ki nam prikaže stopnjo ogroženosti arhivskega gradiva v določenem skladišču. Tako kot v prejšnjem poglavju sem tu prikazal le najbolj izstopajoče.

1. PREVISOKA TEMPERATURA

Kako hitro? 1

Vsako povečanje, predvsem pa nihanje temperature pospeši propadanje papirja. Dolgoročno lahko pride do izsušitve in krhkosti gradiva.

Kolikšen je delež poškodb na gradivu? 2

Gradivo zaradi previsoke temperature propada, vendar to na zunaj še ni vidno. Takrat, ko bo vidno, pa bo že prepozno.

Kolikšen del zbirke je prizadet? 3

Prizadeta je cela zbirka.

Kako pomembno je prizadeto gradivo? 1

V teh prostorih se v glavnem hrani gradivo po letu 1945 in obstaja možnost, da so v drugih fondih in zbirkah še ohranjeni dvojniki. Vendar pa velja, da je vse arhivsko gradivo pomembna kulturna dediščina, da ga ne bi smeli namerno puščati propadanju. Pisna osnova, papir, ki sestavlja to gradivo, je slabe kakovosti in zato tudi hitreje propada.

SEŠTEVEK: 7 Spada v kategorijo *nujno*. Pomembna prioriteta. Čimprejšnja preselitev v ustreznejše skladišče.

2. PREVISOKA ALI PRENIZKA RELATIVNA VLAGA

Kako hitro? 2

Vsakodnevni vpliv previsoke, prenizke, predvsem pa nihajoče relativne vlage na papirno gradivo povzroča poškodbe. Visoka relativna vlaga pospeši škodljive kemične reakcije na tehnični opremi in gradivu, nizka relativna vlaga pa v povezavi z visoko temperaturo povzroča izsušitev in s tem krhkost samega gradiva.

Kolikšen je delež poškodb na gradivu? 2

Gradivo se izsušuje v času kurilne sezone in posledično propada, čeprav na zunaj to še ni vidno, v poletnem času pa se primerno navlaži. Zaposleni sicer redno kontrolirajo relativno vlago, vendar se do sedaj ni primerno ukrepalo.

Kolikšen del zbirke je prizadet? 2

Prizadeta je vsa zbirka.

Kako pomembno je prizadeto gradivo? 1

Gre predvsem za gradivo po letu 1945 in obstaja možnost, da so v drugih fondih in zbirkah še ohranjeni dvojniki. Vendar pa velja vse arhivsko gradivo za dovolj pomembno, da ga ne bi smeli namerno puščati propadanju. Materiali, ki sestavljajo to gradivo, so slabe kakovosti, zato tudi hitreje propadajo.

SEŠTEVEK: 7 Spada v kategorijo *nujno*. Pomembna prioriteta. Čimprejšnja preselitev v ustreznejše skladišče.

3. POČENE VODOVODNE CEVI, CEVI CENTRALNE KURJAVE, CEVI S SANITARNO VODO IN FEKALIJAMI

Kako hitro? 2

Z leti se večja verjetnost, da popusti ventil oziroma počí katera od cevi.

Kolikšen je delež poškodb na gradivu? 2

Lahko pride do namočenosti in onesnaženja gradiva in posledično izgube informacij.

Kolikšen del zbirke je prizadet? 1

Gradivo, ki je neposredno pod izlivom, če cev ni zaščiten z dodatnim koritom, in gradivo, ki je na tleh in na spodnjih policah. V primeru počene cevi z večjim pretokom pa bi lahko prišlo do poplave v celotnem prostoru.

Kako pomembno je prizadeto gradivo? 1

Gre predvsem za gradivo po letu 1945 in obstaja možnost, da so v drugih fondih in zbirkah še ohranjeni dvojniki. Vendar pa velja vse arhivsko gradivo za dovolj pomembno, da ga ne bi smeli namerno puščati propadanju. Materiali, ki sestavljajo to gradivo so slabe kakovosti, zato tudi hitreje propadajo.

SEŠTEVEK: 6 Še spada v kategorijo *nujno*. Pomembna prioriteta. Skladišče, po katerem vodijo najrazličnejše cevi za kakršnokoli vodo, ni primerno za hrambo gradiva.

Preglednica ocene kategorij nevarnosti, ki ogrožajo gradivo v skladiščnih prostorih Arhiva RS na Petrolu

	previsoka temperatura	prenizka relativna vlaga	počene vodovodne cevi, cevi centralne kurjave, cevi s sanitarno vodo in fekalijami	rokovanje z gradivom	izpušni plini, prašni delci
<i>Kako hitro?</i>	1	1	2	3	3
<i>Kolikšen je delež poškodb na gradivu?</i>	2	2	2	1	1
<i>Kolikšen delež zbirke je prizadet?</i>	2	2	1	1	1
<i>Kako pomembno je prizadeto gradivo?</i>	2	2	1	1	1
Kategorija	7 - nujno	7 - nujno	6 - nujno	6 - nujno	5- potrebno

Točke stopnje ogroženosti gradiva se gibljejo od 5 do 7, kar pomeni, da je zahtevana odzivnost od »nujno« do »potrebno«. Prioriteto predstavljata previsoka temperatura in prenizka vlaga, sledijo razne tekočinske napeljave, rokovanje z gradivom in še prah. Prve tri kategorije so v domeni najemodajalca, s katerim bi se mogoče dalo kaj dogovoriti, da bi vsaj občasno vklopil prezračevalne, prevetrovalne kanale in temeljito nadzoroval spremembe na vodovodnih ceveh, ceveh centralne kurjave in seveda tudi radiatorje, cevi s sanitarno vodo in fekalijami, toplovodne cevi, ter sproti saniral poškodbe. Pri transportu pa se je potrebno držati načela, da se gradivo lahko prevaža samo v ustrezni tehnični opremi.

POVZETEK ANALIZE O PRIMERNOSTI SKLADIŠČA ZA HRAMBO ARHIVSKEGA GRADIVA NA PETROLU

Ocena stanja dveh skladišč Arhiva Republike Slovenije na Petrolu d. d. je bila izdelana po modelu Stefana Michalskega in Roberta Wallerja. Že z bežnim pregledom ugotovim, da so pogoji hranjenja arhivskega gradiva v teh dveh skladiščih slabi, kar nakazujejo ocene, ki smo jih pridobili z omenjeno metodologijo. Arhivsko gradivo je močno oziroma zmerno ogroženo, zahtevana odzivnost pa se giblje od »nujno« do »potrebno« in predpostavlja velike pogoje tveganja za dolgoročno hrambo v teh prostorih.

Prioritetna je previsoka temperatura in prenizka vlaga. Za »nudenje prve pomoči« bi mogoče že zadostoval dogovor z najemodajalcem, da bi vsaj občasno vklopil prezračevalne, prevetrovalne kanale in temeljito nadzoroval vodovodne cevi, cevi centralne kurjave, cevi s sanitarno vodo in fekalijami in toplovodno omrežje, če bi slučajno prišlo do kakšne spremembe, do curljanja, saj vsi vemo, da je boljše in ceneje preprečiti izliv kot pa odpravljati njegove posledice.

Skratka: Najhitrejša in najracionalnejša rešitev je čimprejšnja preselitev arhivskega gradiva v primernejše prostore, ker pogoji v teh skladiščih niti slučajno ne ustrezajo »arhivskim« normativom.¹⁴

¹⁴ Redakcija analize ocene stanja v arhivskih skladiščih na Petrolu je bila zaključena 12. 12. 2007.

SUMMARY

PRESENTATION AND ASSESSMENT OF ARCHIVAL MATERIAL STORAGE CONDITIONS IN DEPOTS OF THE ARCHIVE OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA ON DUNAJSKA STREET IN LJUBLJANA

Risk assessment of two archival depots of the Archives of the Republic of Slovenia at Petrol d.d., was prepared in compliance with the methodology of Stefan Michalski and Robert Waller. Even by glance I ascertained that the storage conditions in these two depots are bad, which was also proved by the results, which I gained with the use of Michalski and Waller methodology. Archival material is under a strong or moderate threat; the required response is from “urgent” to “necessary” and shows to high risks for long-term storage in these depots.

The priority risk is high temperature and low humidity. A preposition for “first aid help” would be an agreement with the lessor, to start ventilation periodically and thoroughly inspect the conduit pipes, the central heating pipes and the canalization pipes for cases of dripping. The transport of archival material should always be conducted using suitable technical equipment. To sum up, the fastest and the most rational solution would be an immediate transfer of archival material in more suitable depots, because the storage conditions of these depots are far from archival standards.